

tekst en regie: Wim De Wulf
spel: Els Trio, Sven Ronsijn, Gert Dupont en Joris Jozef
scenografie en poppen: Filip Peeters
muziek: Wigbert Van Lierde
kostuums: Chris Snik
licht: Rupert Defossez

foto: Joke De Bo

LESMAF

Beste leerkracht en andere geïnteresseerden

U bent van plan om naar onze voorstelling ROSTEKOP te komen kijken. En u wilt de klas op gepaste wijze voorbereiden of u denkt aan een nabespreking van de voorstelling? Daarom hebben wij deze educatieve map samengesteld.

Hebt u suggesties, opmerkingen? Stuur uw reacties naar info@ultima-thule.be. Laat misschien ook even weten aan de leerlingen dat zij online een reactie kunnen posten op onze website (www.ultima-thule.be). We horen graag hoe de voorstelling door hen beleefd werd. Alvast bedankt!

Inhoud

Deel 1 | Het verhaal

Deel 2 | De personages

Deel 3 | Wat is 'fictie', wat is 'realiteit'?

Deel 4 | Wat is 'suggestiviteit'?

Deel 5 | Wat vond je van de voorstelling?

Deel 6 | Medewerkers

Deel 7 | Nieuwe perspectieven: samenwerking met 4Hoog

Deel 8 | Seizoen 08-09

Deel 1 | Het verhaal

“Rostekop wordt door iedereen gepest. Ook door zijn broer en zijn zus. Omdat hij een Rostekop is. Soms vindt hij dat erg. Maar hij is het ook gewend. Zijn ouders weten ervan, maar het kan hen geen bal schelen. Vooral zijn moeder niet. Hoe minder hij haar voor de voeten loopt, hoe liever ze het heeft, zegt ze. Rostekop verstopt zich. In zijn labo. Daar ligt zijn eigen wereld. En af en toe snijdt hij iets open. Om te weten hoe het er van binnen uitziet. Want van binnen is anders dan langs buiten. “

De voorstelling **Rostekop** is een vrije bewerking van het boek 'Poil de Carotte' van de Franse auteur Jules Renard. Het is een voorstelling over de kleine Ronnie, bijgenaamd Rostekop, die op zoek gaat naar zijn plaats in deze wereld. Zijn verwrongen gezinssituatie maakt het hem niet gemakkelijk. Mis begrepen door de mensen om hem heen trekt hij zich terug in zijn eigen fantasiewereld. Het gebrek aan moederliefde en de afwezige vaderfiguur drijven hem tot een waanzinnige daad waarbij verbeelding en realiteit gevaarlijk dicht bij elkaar komen. En dan slaan de stoppen even door...

“Kom Pyramuske, kom, kom bij Ronnie, ik heb mijn eten gespaard voor u. Kom, hier in mijn hok, hier is het warm en gezellig.”

Deel 2 | De personages

Rostekop, bijnaam Ronnie

Paatje, oudijzerhandelaar

Maatje, zijn moeder

Gino, zijn broer, 17 jaar

Debby, zijn zus, 15 jaar

Mariette, de meid, 74 jaar

Mathilde, vriendinnetje, 10 jaar

Dhr. Verougstraete, studiemeester opvoeder

Dhr. Verheirstraete, schooldirecteur

Pyramus, hond

OPDRACHT 1

Ken jij alle personages nog? Schrijf de namen neer op een blad papier en noteer hun karaktereigenschappen. Geef je favoriete personage en motiveer je keuze.

OPDRACHT 2

Niet alle personages komen even goed overeen. Tussen wie gaat het niet zo goed? Kan je daar ook voorbeelden van geven?

OPDRACHT 3

Wat voor iemand is hoofdpersonage Ronnie? Heb je sympathie voor het personage? Motiveer je antwoord.

Deel 3 | Wat is 'fictie', wat is 'realiteit'?

Het hoofdpersonage Rostekop trekt zich vaak terug in zijn labo om er te fantaseren over ridders, monsters en andere creaturen. Het is zijn manier om te gaan met de dingen die rondom hem gebeuren. En soms vergeet hij het onderscheid te maken tussen wat realiteit en fictie is. Ronnie denkt dat zijn fantasieën werkelijkheid zijn. Voor hem is de fantasiewereld een betere wereld. Daar kan hij eventjes in wegvlugten als de confrontatie met zijn omgeving te zwaar wordt.

Kinderen gaan anders om met fantasie dan volwassenen. Een kind kan moeiteloos omschakelen van werkelijkheid naar fantasie en vindt het dan niet nodig om de volwassen gesprekspartner daarvan op de hoogte te brengen.

"Ik ben de Roste Ridder. Ik kom uit het verre Rostland. Met mijn zwaard van Rostijzer en mijn haar van Roste ijzerdraad. Woeha! Iedereen is bang van mij. Iedereen gaat uit de weg voor mij. Want als ik steek in uw buik met mijn rostig zwaard dan krijgt ge roste zweren en heel heel erge ziektes. Woeha! Daar in de grotten, wonen de monsters, met vlammeende ogen en rode kammen, en bekken als scherpe messen, even scherp als de tanden van de grijper van mijn

pa zijn kraan. Ze weten dat ik kom. Ze pissen in hun broek van witte donzen pluimen. Woeha!!!!”

De leerlingen bekend maken met de begrippen ‘realiteit’ en ‘fictie’ en magisch realisme.

OPDRACHT5

Heb je een verklaring voor de ongeremde fantasie van hoofdpersoonage Ronnie?

Heb je zelf soms dit soort fantasieën?

Deel 4 | Wat is ‘suggestiviteit’?

Ultima Thule brengt figurentheater, in een specifieke, eigen vorm. Alles wat niet te heet of te zwaar is kan via manipulatie bijdragen tot het realiseren van een project, waarbij de nadruk ligt op vertelling via **suggestiviteit** in de vormelijke benadering. Acteurs bedienen zich van poppen, voorwerpen, rommel, projectie, muziek, kunstwerken desnoods, èn van zichzelf als soeverein speler, om te vertellen of te tonen wat er te vertellen of te tonen valt. Daarbij ligt de nadruk op het zoeken naar suggestiviteit en het creëren van illusie die herkenbare realiteit verbeeldt, zonder als dusdanig realistisch te zijn.

Suggestie is een kernwoord in deze voorstelling en in het hele werk van Ultima Thule. Er wordt gekozen voor een aanpak die liever suggereert dan letterlijk toont. Het open laten voor twijfel en suggestie schept een rijkere voorstelling. De fantasie van de kijker is zo rijk en divers dat het zonde zou zijn om alles voorgekauwd te serveren.

Het is de suggestieve kracht van het decor, de poppen en het acteespel samen die de **verbeelding** aanspreekt. Heel wat van deze voorstelling speelt zich af in het hoofd van de kijker zonder dat het op scène echt plaatsvindt. Bepaalde verbanden worden vanzelf gelegd. We grijpen hierbij onbewust terug naar situaties, gebeurtenissen en leerprocessen uit ons verleden.

Suggestiviteit zit hem ook in de poppen. Iedereen weet dat het om poppen gaat en toch begint de figuur door de manipulatie van de acteur te ‘leven’.

Het begrip ‘suggestiviteit’ wordt uitgelegd aan de leerlingen. Daarna voeren ze volgende opdrachten uit:

OPDRACHT 6 - decor

Herinner je het decor nog? Waaruit bestond het decor? Waar denk je dat het verhaal zich afspeelt?

Elke leerling schrijft voor zichzelf een aantal kernwoorden op, begrippen die hij/zij in verband brengt met het decor. Daarna worden de woorden met elkaar vergeleken. Misschien komen er een aantal gelijkenissen uit de bus, misschien ook niet. (Laat de leerlingen letten op vorm, kleur, belichting, muziek).

OPDRACHT 7 - poppen

Elke leerling krijgt een A3-blad en tekent zijn/haar favoriete pop/personage.

Dan gaan de leerlingen die dezelfde pop getekend hebben samen zitten. Elke leerling heeft de pop op zijn/haar suggestieve manier getekend. Laat ze dat in hun groep bespreken. Wat zijn de gelijkenissen en verschillen tussen de onderlinge tekeningen? Daarna opnieuw klassengesprek waar volgende vragen besproken worden: Hoe kan een pop/tekening tot leven komen? Hoe zie je dat iedereen op zijn eigen creatieve manier een personage vormt/ziet.

Deel 5 | Wat vond jij van de voorstelling?

OPDRACHT 8

Voor de acteurs en de medewerkers van een theaterstuk is het altijd leuk om reacties te horen. Aan het applaus kunnen ze al veel afleiden, maar een woordje uitleg kan nooit kwaad. Neem dus de pen ter hand en geef jouw ongezouten mening... Op www-ultima-thule kunnen ook reacties gepost worden.

Wat vond je van het verhaal?

Had je al eerder een voorstelling van Ultima Thule of een ander gezelschap dat met poppen speelt gezien? Wat vond je van de poppen?

Welke scène vond je mooi, grappig, aangrijpend?

Hoe zou je de voorstelling met drie woorden omschrijven?

Hoe vond je de voorstelling?

- adembenemend goed
- goed
- aangenaam
- redelijk
- slecht
- afgrijselijk

Wat denk je dat de klas van de voorstelling vond?

- adembenemend goed
- goed
- aangenaam
- redelijk
- slecht
- afgrijselijk

Was je al eens naar een figumentheatervoorstelling geweest?

- ja
- nee

Had je al gehoord van Ultima Thule?

- ja
- nee

Vind je een Ultima Thule-voorstelling voor herhaling vatbaar?

- ja
- nee

Heb je eventueel opmerkingen?

Als het enigszins mogelijk is dan ontvangen wij graag de ingevulde vragenlijsten op onderstaand adres:
Ultima Thule vzw - Kazemattenstraat 17 - 9000 Gent

Alvast bedankt!

Deel 6 | Medewerkers

(Tekst en regie) **Wim De Wulf** maakte voor ROSTEKOP een vrije bewerking naar het boek van Jules Renard 'Poil de Carotte'.

Wim De Wulf is al jaren actief in het theater. Eerst als acteur (Mannen van den Dam, Stekelbees, NTG...) later als regisseur en als tekstschrijver. Hij verdiende zijn sporen bij o.a. Kommil Foo, Theater Antigone, Ultima Thule... Hij zette locatieprojecten op. O.a. in de Archeologische site van Ename en in een psychiatrische kliniek te Melle. Hij schreef libretto's voor en regisseerde opera's van zijn compaan Johan De Smet (o.a. Raponsel en het bejubelde Decap) Daarnaast enceneerde hij hedendaagse opera's, op muziek van Hans Rotman in Weimar en Erfurt. Sinds medio 2001 is hij artistiek leider bij Ultima Thule.

(spel) **Sven Ronsijn** studeert in 2001 af aan het Departement Dramatische Kunst van de Hogeschool Gent. Kort daarna, in het seizoen 2001-2002 werkt hij mee aan een voorstelling voor Ultima Thule, namelijk 'Split'. Het is het begin van een reeks vruchtbare samenwerkingen: 'Stekezotvanu', 'Wiedatterieris' en nu dus 'tIsaltijdiel'. Vorig jaar was Sven Ronsijn immers ook van de partij in de herneming van 'Het Paard van Troje', een succesvolle Ultima-Thule-voorstelling uit 1997 over de val van Troje. Naast vele opdrachten voor TV speelt hij ook mee in de nieuwste productie van

Ontroerend Goed, 'Soap'. In 2006 nam Sven Ronsijn met succes plaats in de regisseursstoel voor de productie 'Wow, wat een Wolf' van Zam Zam Producties.

Met zijn nieuwe collectief TANK maakte hij vorig jaar, samen met actrice Dominique Collet, de voorstelling 'Hendrik VIII'.

(spel) **Joris Jozef** is de stichter van Ultima Thule. In 1981 richt hij als zelfstandig poppenspeler het Poppentheater Joris Jozef op. Hij speelt vooral solo en doet ook werk voor de televisie, maar schakelt in het begin van 1990 meer en meer over op groepstheater. Dit is ook de tijd waarin zijn persoonlijke en eigenzinnige benadering van het medium figurentheater het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap charmeert en de startsubsidie voor de periode 1992-1996 wordt toegekend. Het Poppentheater Joris Jozef krijgt dan ook haar huidige naam: Figurentheater Ultima Thule.

Joris Jozef speelde reeds mee in 'Stekezotvanu', deel 1 van de Gomaar-trilogie. Na een regie-opdracht voor Ultima Thules 'Milos!', een bewerking van Bohumil Hrabals 'Zwaarbewaakte treinen' is hij nu dus opnieuw aan het werk te zien in 'ROSTEKOP'.

(spel) **Els Trio** studeert af aan het Departement Dramatische Kunst van de Hogeschool Gent in 2001. Daarna debuteert ze in een productie van 4Hoog, 'Het Midden van Nergens'. Na een samenwerking met Theater Malpertuis speelt ze mee in een

coproductie van Theater FroeFroe en Ultima Thule, 'Aanwezig/Being There'. De jaren die daarna komen speelt Els Trio afwisselend producties voor het Publiektheater, Froe Froe, 4Hoog en Ultima Thule. Opmerkelijke producties voor Ultima Thule zijn: 'Sire & Zot', 'Stekezotvanu', 'Wiedatterieris', en 'tIsaltijdiel'.

(spel) **Gert Dupont** was eerder te zien in stukken van FroeFroe. Zo werkte hij als scenograaf, poppenspeler en acteur mee aan voorstellingen als 'Puck', 'ROM', AVAAR'. Opmerkelijk zijn de solostukken: 'Nino' en 'Carpetland'. Wat hem de naam 'de meest rock 'n rollendste poppenspeler van het land' opbracht. In augustus 2008 ging op Theater aan Zee in Oostende zijn nieuwste soloproductie 'Billy the Tit' in première.

(scenografie en poppen) **Filip Peeters** studeert af aan de Karel de Grote-Hogeschool voor beeldende kunst in Antwerpen (1987) en vervolledigt zijn studie met een lerarenopleiding aan het PHIAM waarna hij vervolgens begin jaren '90 doceert aan verscheidene kunstacademies.

Volgt vanuit pure passie enkele jaren opleiding in 'de school voor poppenspel' te Mechelen, (ondertussen zelf gastdocent) om in 1993 het onderwijs definitief vaarwel te zeggen en zich professioneel toe te leggen op het figurentheater.

Werkt ondertussen bijna vijftien jaar als free-lance scenograaf-

poppenspeler en acteur-poppenspeler.

Zijn naam is in de eerste plaats verbonden aan het figurentheater Ultima Thule, waar hij reeds van bij het prille begin mee de stijl, vorm en de uitstraling van dit theater mee bepaalt en waar hij reeds meer dan een dozijn theaterstukken en honderden voorstellingen op zijn archief heeft staan.

De meest opmerkelijke producties waren o.a.:

'Paard van Troje', 'Tortue', 'Aanwezig/Being there' en meer recent 'Stekezotvanu', 'Wiedatterieris' en 'Negentienhonderd', in 2004 nog genomineerd voor de 1000Watt-prijs.

Sinds 1997 ook op zéér regelmatige basis gespot als free-lance medewerker bij theater FroeFroe, voornamelijk als acteur-poppenspeler en meer specifiek als video-beeldenmaker in enkele opmerkelijke voorstellingen zoals 'Zippo', 'Freaks', 'Tchik', 'Servas' en meer recentelijk de succesvolle produktie 'ROM'.

(muziek) **Wigbert Van Lierde** groeide op in Gent, en speelde aanvankelijk als gitarist bij Jan De Wilde. Zijn debuutalbum, "Ticket in de nachtkastla" met daarop de hitsingle Ebbenhout blues, verscheen in 1991. De opvolger in 1994 heette "Nieuwe tatoeages". In 1997 verscheen zijn derde album, "Aan alle Belgen" dat beïnvloed is door de Amerikaanse country-rock en opnieuw werd geproduceerd door Wouter Van Belle.

Hierna profileerde Wigbert zich niet langer als solo-artiest maar legde zich toe op zijn activiteiten als songwriter of begeleidend gitarist voor o.a. Jo Lemaire, Axelle Red en Paul Michiels. Daarnaast trad hij nog onder de spots in groepsverband, onder meer met Zakformaat XL en De Flandriens.

(kostuums) **Chris Snik** is geen onbekende voor Ultima Thule. Na haar eerste opdracht als kostuumontwerpster, een productie voor de Koninklijke Nederlandse Schouwburg, doet ze in 1997 de kostumering voor 'Het Paard van Troje'. Ze ontwerpt daarna ook de kostuums voor de voorstellingen 'Mijn Papa is een Vliegmachien', 'Doudou', 'Proef & Ruik' en 'Negentienhonderd'. Bij 'Proef & Ruik' stond ze immers in voor de vormgeving en het poppenontwerp. Iets wat Chris Snik ook voor een voorstelling van Figurentheater De Maan deed. Chris Snik werkte ook samen met gezelschappen als Barre Weldaad, Laïka, HetPaleis, Blauw Vier, Anna's Steen en het Publiekstheater.

(techniek) **Rupert Defossez** is van bij het ontstaan betrokken bij Ultima Thule. Tussen 1999 en 2001 werkt hij mee aan 5 Ultima-Thule-producties: 'Doudou', 'Sprookjes', 'Vleugeltje', 'Wawa, dada, dodo en kwa' en 'Het Paard van Troje'. Daarna gaat hij enkele jaren werken als lichtman bij de Handelsbeurs in Gent. In 2006 keert hij

terug naar Ultima Thule om er het lichtontwerp te doen voor 'Wiedatterieris'.

Naast theatertechnicus is hij ook bezig met animatiefilm. Zo deed hij de animatie voor de documentaire 'Tu ne verras pas Verapaz' die verkozen werd in 2003 tot beste Belgische documentaire van de Vlaamse en Waalse Gemeenschap.

Ultima Thule is geen vast gezelschap, maar een **wisselende groep van medewerkers** die regelmatig terugkeren: Christophe Ameye, Filip Peeters, Hans Van Cauwenberghe, Wouter Deprez, Mauro Pawlowski, André Goudbeek, Els Trio, Sven Ronsijn, Chris Snik, Dominique Collet, Nils De Caster, Yves Meersschaert.

Ultima Thule is een **open huis** voor nieuwe medewerkers die de ploeg vervoegen om dan weer hun eigen weg te gaan: Kurt Defrancq, Gert Jochems, Dominique Collet, Jan Sobry, Frank Adam, Ilse Vynckier,..

Natuurlijk is er ook een **vaste kern**; Joris Jozef, poppenspeler en zakelijk leider; Wim De Wulf, regisseur, tekstschrijver, acteur en artistiek leider; en Ingmar Proot, verantwoordelijk voor de PR van het gezelschap.

Deel 6 | Nieuwe perspectieven: samenwerking met 4Hoog

Na een reeks verkennende gesprekken in 2007 hebben het Gentse 4Hoog en het Antwerpse Ultima Thule beslist om een nauwe samenwerking op het getouw te zetten. Het betreft geen fusie, maar een bundeling van middelen die twee kleine gezelschappen met inmiddels een stevige reputatie, mogelijk moet maken hun armslag en uitstraling te vergroten. Binnen de samenwerking is het behoud van de artistieke autonomie van beide partners een absoluut uitgangspunt.

Sinds dit theaterseizoen beschikken beide groepen over een gezamenlijk huis: 'De Kazematten' in de Kazemattenstraat in de Sint-Machariuswijk te Gent. 'De Kazematten' wordt in de eerste plaats een werkplek waar 4Hoog en Ultima Thule hun nieuwe producties maken en waar de kantoren en opslagruimtes gevestigd zijn.

Deel 7 | Seizoen 08-09

In seizoen 08-09 worden twee nieuwe producties gemaakt: 'ROSTEKOP' en 'VALENTINGELTANGEL'. In april 2009 wordt de 'GOMAArtrilogie' hernomen.

Valentingeltangel

'VALENTINGELTANGEL' gaat in première op 14 maart 2009.

De Duitse cabaretier Karl Valentin maakte tijdens de jaren twintig en dertig van de vorige eeuw de cabarets en café-theaters van München en omstreken onveilig met sketches en monologen die hij opvoerde samen met zijn vrouw Liesl Karlstadt.

Een constante in dat uiterst hilarisch materiaal: de verwarring van de mens die de wereld rondom hem met grote ogen bekijkt en zijn pedalen kwijtgeraakt, omdat hij niet mee kan. Omdat het hem te snel gaat. Te complex is. Te hoog gegrepen.

Valentingeltangel: een wandeling door materiaal van bijna honderd jaar oud waarvan de genadeloze humor intact is gebleven. Een perfect uitgangspunt voor een dolkomisch cabareteske voorstelling. Absurditeit en surrealisme uit het dagelijks bestaan, waarbij de grimmigheid nooit ver weg is en de grens tussen pop en speler langzaam maar zeker vervaagt.

Regie: Wim De Wulf

Muziek: Nils De Caster en Yves Meersschaert

Spel: nog te bepalen

Gomaartrilogie

Met de creatie van **'tsaltijdiel in april 2007** is de **Gomaar-trilogie** compleet. Drie voorstellingen: Gomaar als kind op het platteland in the sixties in **Stekezotvanu**. Gomaar als adolescent in the seventies in **Wiedatterieris**. Gomaar als 'grote mens' in de jaren negentig in **'tsaltijdiel**. Met een bloedstollend einde als uitsmijter.

Wat is er schoner dan de hele Gomaar-vertelling in één ruk te presenteren, na een maak-proces dat drie jaar geduurd heeft. Laaiende commentaren van het publiek, gekoppeld aan schitterende recensies en de goesting om dit verhaal te blijven vertellen, maar dan in één geheel. Lang kan ook mooi zijn... .

De Gomaar-trilogie: een beklivende marathon voor wie het verhaal en de manier waarop het wordt verteld niet van dichtbij heeft meegemaakt. Drie etappes op één avond, met geanimeerde tussenstops: muzikale strapatsen, culinaire geneugtes en tijd tussendoor om bij pot en pint één en ander te laten bezinken. Met mogelijkheid tot individueel huiswaarts keren achteraf.

